

A cserkészzet nevelő hatásáról

A fogfájáshoz és a neveléshez mindenki ért!

Sajnos, a fogorvosok és pedagógusok tapasztalata egészen más. De talán kevésbé vehetjük rossz néven a fogfájós beteg-től, ha 20 rossz foga után a huszonegyedik betegségét maga akarja gyógyítani, azt gondolva, hogy az előzőkön már elég tapasztalatot szerzett hozzá, hogy a maga orvosa legyen, mint amikor arról van meggyőződve mindenki, hogy előképzettség, hozzáértés nélkül képes nevelni. Hogy milyen szomorú eredmények származnak az elsőtől is, arra, mint fogorvos, elég példát látok. De ezek hozzá sem mérhetők azokhoz a nevelési balfogásokhoz, melyeket hosszú cserkészvezetői munkám alatt látnom kellett. És ez nem egy ember tapasztalata. Ma minden pedagógus, mindenki, aki az ifjúsággal foglalkozik, sőt általában minden józan ítélőképességű ember tapasztalata, hogy maguknak a szülőknek tekintélyes része sem tud nevelni. Ennek a ténynek szörnyű igazolása nap-nap után olvasható az újságok izgalmas riportjaiban.

Nehéz azonban azzal a kívánsággal előállni, hogy a szülők tanuljanak meg nevelni. A tapasztalatszerzés „eső után köpenyeg”, mire az eredményt megadná, a gyerekek már fel is nőttek. Előre megszerezni a tudást nem könnyű, igen kevés alkalom van rá. Ezen felül a neveléshez adottság, pedagógiai érzék szükséges. S ha azt nem is szégyelljük, ha nincs hallásunk vagy különleges érzékünk a nyelvtanuláshoz, azt már nehezen fogadjuk el, hogy éppen ez a nevelői érzék hiányzik belőlünk. Pedig az egyetlen orvoslási mód, ha számolni tudunk vele és igyekszünk azt mások közreműködésével pótolni.

Örvendetes, hogy ma már mégis, legalább az intelligens szülők nagy része ezen az úton van és nem röstelli a tanító vagy lelkes tanácsait kikérni, szívesen olvas neveléssel foglalkozó könyveket és támogatja az iskola nevelőmunkáját.

Természetesen a gyermek életében az otthon, különösen a melegszívű édesanya adja az első és legmaradandóbb benyomásokat. Kétségtelen, hogy első korszakának ő a hivatott nevelője.

Mégis akárhányszor látjuk, hogy ideális lelkületű szülők, puha, meleg családi otthonában felnövő gyermekek is kisiklanak az élet pályáján. Hogyan lehetséges ez? Mint lehet, hogy az édesanya, aki legjobban szereti gyermekét, nem képes neki a legjobbat adni? A feleletet helyesbiteni kell: nem képes mindig, nem képes azt mindvégig megadni. Felhozhatom a madárfészek példáját, ahonnan ki kell mennie a fiókának, hogy repülni megtanulhasson; vagy a faiskolát, melyben a csemetének csak bizonyos ideig van meg a fejlődési tere. De kár a hasonlatoknál időzni, mikor Schiller olyan gyönyörűen megírta a „Glocke”-jában: „Der Mann muss hinaus ins feindliche lieben...!”

Ezért felbecsülhetetlen nevelőeszköz a nyilvános iskola, új és idegen környezetbe viszi a családi fészekből a gyermeket. Azonban az iskola mai formájában elsősorban tanít és csak másodsorban nevel.

Kiegészítő része tehát az iskolának a cserkészlet, mely elsősorban nevel és csak másodsorban tanít.

A cserkészletnek sok ellenséget kellett legyőznie azóta, hogy húszegynéhány éve hozzánkérkezett. De ma már minden modern pedagógus örömmel karolja fel. Az egész világon elterjedt, kétféle, kétmilliónál több cserkész van, alapítóját az angol király lordi méltóságra emelte és az 1933-as gödöllői Jamboreen az ország színe előtt is kézzelfoghatóan feltárult, mint külső eredményeiben a világ leghatásosabb pedagógiai mozgalma.

Az iskola, mint tanító tényező, a fiú értelmét foglalja le. A cserkészlet, mint nevelő a fiú életének minden vonatkozását segíti szabályozni, kezdve a reggeli tornától a kötelező napi jótettig vagy az esti lelkiismeretvizsgálatig.

A cserkészlet tulajdonképpen nem mond lényegesen mást, mint a legtöbb szülő vagy pedagógus. Pedagógiai hatásának titka, újszerűsége nem is abban van, amit mond, hanem abban, ahogyan mondja.

A leglényegesebb vonása az önkéntesség. Szülőt, iskolát, intézetet nem a fiú választ, de a cserkészletbe mindenki önként

lép be. Önként, saját akaratából vállal egy áldozatot, ami éppen azért már nem áldozat. S az önkéntességnek szerepe nemcsak a belépésnél van, hanem végighúzódik az egész cserkészeten. Nagyon jól tudjuk, hogy a fiú lelke csordultig van jóakarattal, ambícióval, de rögtön elzárkózik, hozzáférhetetlen lesz, ha kényszerrel vesz észre.

A cserkészet a felnőtt világából vissza viszi a fiút a *gyerekek világába*. Ami kell már csak azért is, mert a legjobb nevelő maga a gyerek. Amit otthon szidás, nádpálca és sok egyéb büntetés nem tud elérni, azt megteszi a példa. Mindig eszembe jut az elefántfogás, ha erre gondolok. A szelíd elefántokkal közrefogott vad elefánt szelíddé válik. Hány cserkészőtábor alkalmával fordult elő, hogy jöttek hozzám a jó mamák s mondogatták: „A Pista nagyon jó fiú, de reggelire csak félbarna kávé tud inni.” „A Laci nem issza a tejet.” „A Jóska csak kakaót iszik.” Ezeket az anyák megnyugtatózásra fel szoktam jegyezni. De amikor aztán első kemény utazási és táborozási nap után reggel hozzák a jó friss tejet, senki se jelentkezik, hogy ő mást kér, mindenki megissza. (Magamnak is meg kell tennem azt az őszinte vallomást, hogy otthon szűrve iszom a tejet s a táborban eszembe sem jut.) S érdekes, hogy a fiú egy hasonló korú fiúnak, különösen, ha azt maga választotta, mennyivel jobban tud engedelmeskedni. Titka, hogy más a fiúk világa, mint a felnőtteké.

A cserkészet a felnőttek mai reális, materialista világából elviszi a fiút a *romantika világába*. „Ej mit, ákombákom rajzok”, mondja a felnőtt, pedig a gyerekeknek tündérvár. „Micsoda kis gödör”, méltatlankodik, pedig a gyerekek titokzatos barlang. A gyerek tele van vágygal a romantika iránt. Nagy tetteket akar elkövetni. Más világban akar élni, mint a felnőttek. Jaj annak a fiúnak, aki nem volt igazán gyerek.

Minden gyermekben rengeteg jó és rossz tulajdonság van. A cserkészetnek éppen a legnagyobb érdeme, hogy teret ad a jó kifejlesztésére és a rosszat átalakítja jóvá. „No ezek a cserkészek ugyancsak elfogultak saját mozgalmuk iránt!” — gondolja erre valamelyik olvasónk. S bizonyára igaza is van. Mi, akik gyerekkorunkban annyi jót kaptunk a cserkésztől, hogy most férfi fejjel ezt viszonzni akarjuk, ennek a mozgalomnak törhetetlen harcosai vagyunk. De az olvasó hallgasson

meg mellettünk egy elfogulatlan véleményt is. Herczeg Ferenc, hazánk legnagyobb írója „Emlékezéseimben” találjuk:

„Üdvözlöm az újkor vívmányát, a cserkészintézményt, amely rehabilitálta és rendszerbe foglalta az én gyermekkori neveltlenségeimet. Mi is örökké az erdők és hegyek felé gravitáltunk, mi is megmáztunk minden sziklát és bebújtunk minden odúba, mi is büszkék voltunk, ha engedelmességtelenségünkkel magunk választotta vezérnek és boldogok, ha magunk gondoskodhattunk szükségleteinkről. A természethez és természetes élethez való visszatérés a mai gyerekeknél „jó munka”, minálunk vásottság volt.”

Mi az a „jó munka”, amiről Herczeg ír? A nagyközönség csak azt tudja, hogy ezzel a kifejezéssel köszöntik egymást a cserkészek. Sokat írhatnánk erről a „jó munká”-ról, de mivel most nem a fiúknak magyarázzuk el lényegét, felsoroljuk azt a „jó munkát”, amit a cserkészlet minden családnak ad.

1. A cserkészlet *jellemet* ad a fiúnak, jó magyarrá, igaz emberré, bensőségesen vallásossá neveli. Magyarsága nemzete megismerésén, embersége megértésén és szereteten, vallásossága gyakorlati lelkiéleten alapul.

2. A cserkészlet jó társaságban, *egészséges foglalkozással* tölti ki a fiú szabadidejét.

3. A cserkészlet a *jó polgárság* iskolája. Nem sportolás, nem kirándulás, nem katonai mozgalom. Egyéni gondozással az egész fiút neveli.

4. A cserkészlet megtanítja a fiút *szolgálatra*: Isten dicsőségére és embertársai javára.

5. A cserkészlet a fiút *ügyessé* teszi. Fúrás-faragása hasznos az otthonnak, a fiú pedig szívesen végzi, mert érdekli.

6. A cserkészlet a fiúba oltja a *becsületesség* és *kegyelet* érzését. Cserkészfiad nem lesz tiszteletlen és nem fog hazudni.

7. A cserkészlet *önbizalomra* tanítja a fiút. Megtanulja felismerni, miképp segíthet magán vagy másón. Baj vagy hirtelen veszély esetén nem veszti el fejét, hanem összeszedi erejét.

8. A cserkészlet *egészséget* ad. A fiú otthonosan jár a természetben. A nagytábor magavigyázásra szoktatja.

9. A cserkészlet kikutatja a fiú *egyéni hajlamait* és így segítségre van az életben való elhelyezkedésben.

10. A cserkészzet *boldoggá* teszi a fiút, mert kedves barátokkal, kedveszerinti foglalkozással és a természet szépségeivel veszi körül.

11. A cserkészzet kiszélesíti a fiú *világlátását*. Mióta a mozgalom szétterjedt minden művelt országra, a fiúk állandó érintkezésben vannak egymással.

12. A cserkészzet *férfit* akar nevelni a fiúból, olyan férfit, amilyennek apja-anyja szeretné.

(Lord Baden-Powel után.)

Anyák és apák! Szeretitek gyermekeiteket? Akarjátok, hogy jó és igaz emberek váljanak belőlük¹? Igen?

Hát akkor engedjétek, hogy a cserkészzet eljuthasson minden fiúülekhöz, akik jók akarnak lenni, de egyedül gyengék! Segítsetek a cserkészetnek, hogy erősen fogja fiatalok kezét s vezesse *jó* úton, *jó* cél felé, *jó* munkára.

Dr. Sztrilich Pál.